



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **O. V.**, zast. Mgr. Zbyňkem Havlíkem, advokátem, se sídlem Praha 6, Velflíkova 8, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 1. 2005, č. j. 59 Az 129/2004 – 25,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím Ministerstva vnitra ČR ze dne 11. 6. 2004, č. j. OAM-2061/VL-20-08-2004 byla žádost žalobkyně o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdější předpisů (dále jen zákon o azylu). V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti žalobkyně o udělení azylu byla snaha ukrýt se před možným jednáním neznámých mužů, kteří byli pachateli trestného činu a mohli by žalobkyni jako svědkyni pronásledovat. Dalším důvodem byla snaha žalobkyně o legalizaci pobytu v České republice, aby zde mohla i nadále žít se svým přítelem. Dle názoru žalovaného neuvedla žalobkyně žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Žalovaný se dále již nezabýval podmínkami pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu, ani nehodnotil překážky vycestování dle § 91 zákona o azylu.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně žalobu, v níž zpochybňovala zjevnou nedůvodnost své žádosti a brojila proti absenci výroku o neudělení azylu dle § 14 zákona o azylu a výroku o nevztažení překážky vycestování dle § 91 zákona o azylu. Namítala, že správní orgán porušil ustanovení § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, když v řízení o udělení azylu neposoudil žádost žalobkyně odpovědně a svědomitě, nevyšel ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu, nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci, napadené rozhodnutí není v souladu se zákonem a odůvodnění žalobkyni nepřesvědčilo o správnosti rozhodnutí. Žalobkyně dále uvedla, že nebyly naplněny zákonné důvody pro neudělení azylu a zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné, čímž žalovaný porušil ustanovení § 16 zákona o azylu. Na Ukrajině měla žalobkyně problémy s trojicí vrahů, jejichž trestné činnosti byla svědkem. Tyto osoby jí vyhrožovaly zabitím, pokud cokoli sdělí policii, proto opustila svou zemi původu a má obavy z návratu. Zdůraznila, že neví, zda se jednalo o soukromé osoby nebo o představitele či nositele státní moci. Z uvedených důvodů žalobkyně považuje rozhodnutí žalovaného za nezákonné, proto navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost v žalobě obsažených tvrzení, která neprokazují nezákonnost výroku napadeného rozhodnutí. Odkázal na napadené rozhodnutí a obsah správního spisu, zejména na výpovědi žalobkyně. Uvedl, že vycházel především z informací získaných od žalobkyně, přičemž jí uváděné skutečnosti nebylo možno podřadit důvodům pro udělení azylu. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2003, č. j. 2 Azs 35/2003 – 65, žalovaný konstatoval, že je-li žádost o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, jsou v rozhodnutí správního orgánu nadbytečné výroky o neudělení azylu podle ustanovení § 13 a § 14 zákona o azylu a o překážce vycestování dle § 91 zákona o azylu. Pokud jde o možnou příslušnost pachatelů trestné činnosti, již byla žalobkyně svědkem, k představitelům či nositelům státní moci, žalovaný uvedl, že sama žalobkyně totožnost těchto osob neznala, svůj strach z nich založila pouze na neprokázaných informacích od sestřenice, že se na žalobkyni dotazovaly. Žalobkyně začala tvrdit, že mohlo jít o představitele či nositele státní moci až v žalobě a jejímu tvrzení neodpovídá ani její jednání, když se na Ukrajinu vrátila, aby si tam vyřídila nové vízum, a o azyl požádala až po téměř dvouletém nelegálním pobytu v České republice. Podle názoru žalovaného nebylo žalobou zpochybněno rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení azylu, žalovaný proto navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou v plném rozsahu zamítl.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 31. 1. 2005, č. j. 59 Az 129/2004 – 25, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění rozsudku uvedl, že žalobkyně přicestovala do České republiky a požádala o azyl zejména proto, že ve vlasti má obavy z možného jednání neznámých osob, které zabily dívku, čehož byla žalobkyně svědkem, a z důvodu legalizace pobytu v České republice, kde by chtěla žít se svým přítelem. Z hlediska takto uplatněných důvodů žádosti o udělení azylu se krajský soud zcela ztotožnil s právním názorem a závěrem žalovaného, že ani jeden z těchto důvodů nelze podřadit pod důvody taxativně vypočtené v ustanovení § 12 zákona o azylu. Žádný z těchto důvodů žalobkyně v průběhu správního řízení neuváděla ani neprokazovala, dokonce se o něm ani nezminila. Žalobkyní namítaná porušení správního řádu krajský soud neshledal a dále se jimi nezabýval, protože tyto námitky byly vedeny zcela obecně. Soud nepovažoval za důvodnou ani námitku, že by žalobkyni měl být udělen azyl dle § 14 zákona o azylu, případně na ni vztažena překážka vycestování dle § 91 téhož zákona. Výroky o neudělení azylu podle § 14 a rozhodnutí ohledně překážky

vycestování dle § 91 zákona o azylu, označil krajský soud v daných souvislostech za nadbytečné. Dodatečná zmínka žalobkyně o tom, že neví, zda šlo o soukromé osoby nebo o představitele či nositele státní moci, kterých se obává, se krajskému soudu jeví jako účelová, když žalobkyně v průběhu celého správního řízení hovořila o neznámých osobách, které spáchaly trestný čin, když zabily cizí dívku. Věděla pouze, že jde o zločince, kteří obchodují se zbraněmi, a nezmínila se o tom, že by mohlo jít o někoho jiného než o soukromé zločinné osoby. I přes své tvrzení, že se obává návratu do vlasti z důvodu možného jednání těchto osob, se tam žalobkyně bez problémů zdržovala v roce 2002, kdy jí bylo uděleno správní vyhoštění z území České republiky a vrátila se do vlasti, aby si vyřídila nové vízum. Na Ukrajině pobývala téměř dva měsíce a při pohovoru dne 4. 6. 2004 se nezmínila o tom, že by se s těmito osobami, kromě případu, kdy se měly dopustit trestného činu, setkala. Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný nepochybil a postupoval správně, když zamítl žádost žalobkyně jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, a v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen s. ř. s.), žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen stěžovatelka) včas kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. a požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s. Namítala, že se žalovaný vůbec nezabýval možností udělení azylu podle § 14 zákona o azylu, přestože užití uvedeného ustanovení přichází v úvahu právě tehdy, kdy není zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Stěžovatelka se domnívá, že možnost udělení humanitárního azylu by měla být uvážena mimo jiné tehdy, jestliže je žadatel státním občanem státu, který není možné považovat za bezpečnou zemi původu ve smyslu zákona o azylu, tj. který není schopen ochránit svoje občany před pronásledováním. Stěžovatelka brojila proti relevanci argumentu, že šlo o soukromé osoby, když zdůraznila, že jí hrozilo pronásledování ze strany těchto osob v zemi, která není schopna poskytovat pronásledovaným potřebnou ochranu. Stěžovatelka dále konstatovala, že správní orgán je podle § 32 odst. 1 správního řádu povinen zjistit přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si opatřit potřebné podklady pro rozhodnutí, přitom není vázán jen návrhy účastníků. Rovněž soud se nevypořádal s námitkou stěžovatelky o neudělení humanitárního azylu, přestože tak neučinilo ani ministerstvo. Podle názoru stěžovatelky měl soud napadené rozhodnutí žalovaného podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušit pro nezákonnost a vrátit je ministerstvu k dalšímu řízení. Stěžovatelka s ohledem na tyto skutečnosti navrhla, aby byl napadený rozsudek krajského soudu zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu, tak i rozsudek krajského soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Odkázal na správní spis, zejména na podání a výpovědi stěžovatelky. Uvedl, že stěžovatelka v průběhu správního řízení netvrdila, že by mohla být v zemi svého původu pronásledována z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, proto byla její žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná. Za této situace se žalovaný v souladu s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu pro nadbytečnost nezabýval podmínkami pro udělení humanitárního azylu. Žalovaný konstatoval, že krajský soud neshledal v závěrech a postupu správního orgánu nezákonnost, ani vady řízení, a proto navrhl zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Z textu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatelka podala z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Taková pochybení Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku Krajského soudu v Ostravě neshledal.

Předně je třeba uvést, že jak správní orgán, tak i soud, vycházely v posuzované věci z informací poskytnutých v průběhu správního řízení samotnou stěžovatelkou. Z obsahu správního spisu plyne, že stěžovatelka o azyl žádá ve snaze legalizovat svůj pobyt na území České republiky a z důvodu obavy jednání neznámých osob. Na Ukrajině byla dne 8. 3. 2002 svědkem toho, jak tři muži zabili dívku. Pachatelé přitom stěžovatelku spatřili, ona však utekla a schovala se. Její sestřenice jí sdělila, že jde o obchodníky se zbraněmi a že se na ni po činu informovali v baru, kde předtím stěžovatelka se sestřenicí slavila den žen. O této události stěžovatelka informovala pouze svou matku, na policii nic neoznámila, neboť jí sestřenice řekla, že pachatelé měli kontakty i na policii. Opustila proto Ukrajinu a v dubnu 2002 přicestovala do České republiky, kde byla zadržena cizineckou policií, následně jí bylo uděleno výjezdní vízum a dne 7. 7. 2002 musela odjet zpět na Ukrajinu. Poté si vyřídila nové vízum a dne 29. 8. 2002 se vrátila do České republiky, kde po vypršení dvacetidenního víza pobývala nelegálně a bez povolení pracovala. Byla zadržena a bylo jí uděleno správní vyhoštění, poté dne 1. 6. 2004 rozhodl Okresní soud ve Frýdku – Místku o vyhoštění stěžovatelky na čtyři roky (spis. zn. 1 T 108/2004). Stěžovatelka se vstupem do azylového řízení snaží ukrýt před možným jednáním neznámých mužů a vyslovila přání zůstat v České republice, aby zde mohla žít se svým přítelem. Stěžovatelka nikdy nebyla členkou politické strany, ani jiné organizace, na Ukrajině neměla ani žádné problémy se státními orgány.

Z takto zjištěného skutkového stavu vycházel jak správní orgán, tak i krajský soud. Oba shodně dospěly k tomu, že stěžovatelka neuvedla žádné skutečnosti, ze kterých by bylo možno dovodit, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Stěžovatelkou uvedené důvody, tj. obava z pachatelů trestného činu,

jehož byla svědkem, a legalizace pobytu na území České republiky, nejsou z hlediska českého práva azylově relevantní.

V souladu se svou konstantní judikaturou Nejvyšší správní soud konstatuje, že neuvádí-li žadatel o azyl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, jde o žádost zjevně nedůvodnou, kterou lze zamítnout podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu při dodržení lhůty uvedené v § 16 odst. 2 tohoto zákona (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 27/2003 – 48).

Dle ustanovení § 12 zákona o azylu se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Dle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 téhož zákona.

Nejvyšší správní soud ve shodě se závěrem krajského soudu konstatuje, že stěžovatelkou tvrzená možnost, že pachatelé zmíněného trestného činu byli představiteli či nositeli státní moci, je ryze účelová. Důvodná není ani námitka uplatněná v kasační stížnosti, dle které nezáleží na tom, že se mělo jednat o soukromé osoby, jestliže stěžovatelce hrozilo pronásledování ze strany těchto osob v zemi, která není schopna poskytovat pronásledovaným potřebnou ochranu. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka na policii nic neoznámila, nelze přijmout její argument, že jí Ukrajina nebyla schopna poskytnout potřebnou ochranu. Sama navíc tvrdila, že se státními orgány neměla v zemi svého původu žádné problémy. O rozsahu a reálnosti obav stěžovatelky vypovídá skutečnost, že se stěžovatelka po incidentu na Ukrajinu v roce 2002 vrátila a strávila tam téměř dva měsíce, přičemž během této doby nepřišla s uvedenými pachateli do styku.

Stěžovatelka neuvedla, že byla nebo mohla být na Ukrajině pronásledována za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Neuvedla tedy žádný azylově relevantní důvod, proto Nejvyšší správní soud považuje rozhodnutí správního orgánu o zamítnutí žádosti dle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu za správné.

Nejvyšší správní soud souhlasí s argumentací stěžovatelky uvedené v kasační stížnosti, že správní orgán je povinen zjistit přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si opatřit podklady potřebné pro rozhodnutí, přitom není vázán jen návrhy účastníků, a má za to, že takto správní orgán v posuzované věci postupoval. Správní orgán vycházel z údajů získaných přímo od stěžovatelky, pro jejichž posouzení žádné další podklady nepotřeboval. Správní orgán navíc nemůže suplovat stěžovatelku a sám konstruovat úvahy o potenciálním azylově relevantním ohrožení její osoby v zemi původu. Takovéto přenášení břemene tvrzení je nepřipustné a prakticky nerealizovatelné, neboť správní orgán nemá jinou možnost potřebné informace zjistit než právě od stěžovatelky.

V souladu s konstantní judikaturou Nejvyšší správní soud nadto uvádí, že zjišťování dalších skutečností nebylo třeba, neboť posouzení politické situace a stavu dodržování lidských práv ve státě, jehož občanství cizinec má, není nezbytné, jestliže cizinec v řízení o udělení azylu vůbec netvrdil, že je pronásledován či diskriminován ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2003, č. j. 2 Azs 6/2003 – 38).

Nejvyšší správní soud považuje za nedůvodnou námitku stěžovatelky, že se žalovaný vůbec nezabýval možností udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Ve své konstantní judikatuře Nejvyšší správní soud konstatoval, že správní orgán pochybil, jestliže žádost stěžovatele zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 zákona o azylu, přičemž současně posuzoval důvody pro udělení azylu podle § 13 (sloučení rodiny) a § 14 (humanitární azyl) a výrokem se o nich vyjadřoval. Pokud totiž v řízení o žádosti o udělení azylu vyplyne některá ze skutečností taxativně uvedených v § 16 odst. 1 zákona, pak správní orgán bez dalšího – ale jen ve lhůtě podle odstavce 2 téhož ustanovení - zamítne žádost. Rozhodne tedy konečným způsobem ve věci, aniž by v řízení zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona. Pro rozhodování o udělení azylu z některého z důvodů předvídaných v ustanoveních § 13 a § 14 zákona je však určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Protože tento důvod při zamítnutí žádosti podle § 16 zákona zjišťován není, dostává se výrok správního orgánu o zamítnutí žádosti o udělení azylu podle § 16 zákona do logického rozporu s výrokem o neudělení azylu podle § 13 a § 14 zákona (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 1 Azs 8/2003 – 90).

V souladu s citovanou judikaturou Nejvyšší správní soud ve shodě se závěry krajského soudu i žalovaného konstatuje, že v případě zamítnutí žádosti o udělení azylu pro její zjevnou nedůvodnost je nadbytečné posuzovat, zda stěžovatelka splňuje důvody pro udělení humanitárního azylu. Předpokladem pro udělení azylu dle § 14 zákona o azylu je totiž skutečnost, že v řízení o udělení azylu nebyl zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12 téhož zákona, což znamená, že správní orgán věcně posuzoval splnění podmínek pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu. V případě stěžovatelky však tento předpoklad naplněn nebyl, když její žádost byla zamítnuta a ustanovení § 12 zákona o azylu nebylo užito.

Závěr krajského soudu, stejně tak jako správního orgánu, vychází ze skutkového stavu zjištěného v průběhu azylového řízení v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu. Z rozhodnutí jednoznačně vyplývá, na základě jakých skutečností a úvah dospěl správní orgán k výroku o zamítnutí žádosti.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. uvedené v kasační stížnosti nebyly prokázány, a proto Nejvyšší správní soud podanou kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatelka podala současně s kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a § 120 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé

náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť stěžovatelka s podanou kasační stížností úspěch neměla.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. prosince 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu